

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
ساحب امتیاز روزنامه هفتگی
و یومیه (جبل المتین)
(عنوان مراسلات)
طهران خیابان لاله زار
فاب مدیر میرزا سید حسن کاشانی
دبیر اداره آقا شیخ یحیی کاشانی
غیر از روزهای جمعه همه روزه
طبع و توزیع میشود

یومیه

جبل المتین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالانه

طهران ۳۰ قران
سایر بلاد داخله ۳۵ قران
روسیه و قفقاز ۱۰ مقات
سایر ممالک خارجه ۳۰ قران
(قیمت بک نسخه)
در طهران صد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است

قیمت اعلان مطری
دو قران است

روزنامه یومیه منی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه
بالمضا قبول و در انتشارش اداره آزاد است

جمعه ۳ رمضان المبارک ۱۳۲۵ هجری قمری و ۲۴ مهرماه جلانی ۸۲۹ و ۱۱۱ کتبر ۱۹۰۷ میلادی

تشکر از مراحم بزرگان کافی

(وژمه بعددور قانون مبارک نسامی)

مژده ای دل که سبباً نفس میاید

که زانفاس خوشش بوی کس میاید

امروز آفتاب اقبال بر صفحه آمال و انانی ایرانیان
ناید، و کوکب درخشان عزت و سعادت از افق مجلس مقدس
فار الشورای کبری دمیه، کارزار امید سر سبز و شاداب
شد، کلهای خوشبختی شکفته گردید، درهای نجات بروی ملت
و وطن کشوده و روح سیادت و بزرگی در ابدان رمیه
دید، و ندای غم زدای (قوموا ایها الوطنیون) فضائی
ایران را پر از غلغله شادی و مسرت ساخت، آن نعمت بیگران
که از پنجاه سال پیش جانها در راهش تا شد و سه هاند رطوبت
و سولش از بیکر جدا گردید امروز حلت ایرایه بوجهت
و مکرمت شد، یعنی حضرت قانون که نجات دهنده
ایرانیان و آبا کننده این خاک و یران و بلند کننده نام
اهالی این سامان است چون عروسی زیبا و
دلبری دلریا چه میمون و دیدار دل آرائشان داد،
دلهای رسیده از مشاهده جمال عدیم المثالش آرمید، و
خاطر های بزمرد چون غنچه از وجد بشکفید، مؤذن
الهی در عالم ندا در داد که دیگر نکت از این سر زمین
فرار کرد و آیات عز و علا از هر سو آشکار شد
این همان مشوق دلریا است که سی سال پرنس ملکم خان سنگش
بسته زد، و جمال الدین افغانی برنی تحصیل ان اسیر پنجه قهر
گردید و جبل المتین چهار سال توقیف و ممنوع ورود گردید

نکارنده دوسال محبوب اردبیل شد و جمعی از وطن پرستان
شهادت ابراه گردیدند، کروورها ثروت مات بر باد رفت سیدین
سزین و نهجا کشیدند و مهاجرت فرمودند و بعض بدست
آوردن این کوهر کرانها در مسجد جمعه محسور و کشته شد سید عبدالحمید
پروانه وار خود را بر آتش زد — خلاصه سالها
زحمت کشیدند و خون جگر خوردند تا آنکه بفضل خدا و
توجه ائمه هدی و اقبال بی زوال شاهنشاه دین پناه در ۲۹
شهر شعبان المعظم ۱۳۲۵ تمام یات و صحه همیونی موشح
و مزین گردید —

خدا براه هزاران شکر که نمر دیم و چشم و دل نربارت
و جمالش منور ساختیم در این موقع چندا که از خدمات و زحمات
و جاهدشانیها و مراقبتهای جناب احتشام السلطنه رئیس
مجلس مقدس عرض تشکر نمایم یکی از هزار اداء نکرده
باعین راستی ملت ایران راست که تا بد رهین منت این
وجود محترم بوده دعای سلامتی اشرا فریضه ذت خود
داقت — و این روز پبروز را ابتداء دوره خوببختی
و اول عهد ترقی و آزادی و بهترین ایام با سعادت و
نیکو ترین اعیاد ملی شمارند چه در این روز سلطان قانون
که فریدون زمان و جمشید عالم است بر اورنگ سلطنت
و جلالت جلوس فرمود و جهانرا نور قنوم نور و
روشن ساخت

اداره اسلامیة جبل المتین ادعیه خالصانه خود را حضور
محترم جناب رئیس تدیم مینماید خصوصاً این ملاطفت که این
اداره را بنشر قانون اساسی ممتاز و مفتخر فرمودند و
عموم برادران وطنی را در موقع این عید سعید که توان
بزرگترین اعیادش گفت تبریک و تمهنیت میگوئیم

قانون

(اساسی)

بسم الله الرحمن الرحيم

اصولیکه برای تکمیل قوانین اساسیه مشروطیت دولت علیه ایران بر قانون اساسی که در تاریخ چهارم شهر ذی القعدة الحرام ۱۳۲۳ بمصحه مرحوم مفسور شاهنشاه سعید مظفر الدین شاه قاجار نور الله مضجعه موضح شده اضافه میشود از قرار ذیل است

کلیات

اصل اول — مذهب رسمی ایران اسلام وطریقه حقه جعفریه اثنی عشریه است باید پادشاه ایران دارا و مروج این مذهب باشد

اصل دوم — مجلس مقدس شورای ملی که به توفیقه و تایید حضرت اسام عجل الله فرجه و مرحمت اعلی حضرت شاهنشاه اسلام خلد الله سلطانه و مراقبت حجج اسلامیه کثر الله امثالهم و عامه ملت ایران تاسیس شده است باید در هیچ عصری از اعصار مواد قانونیه آن مخالفه با قواعد مقدسه اسلام و قوانین موضوعه حضرت خیر الانام صلی الله علیه و اله و سلم نداشته باشد —

و معین است که تشخیص مخالفه قوانین موضوعه با قواعد اسلامیه بر عهده علمای اعلام ادام الله برکات وجود هم بوده و هست لهذا رسماً مقرر است در هر عصری از اعصار هیتی که کمتر از پنج نفر نباشد از مجتهدین و قضای متدینین که مطلع از مقتضیات زمان هم باشند باین طریق که علمای اعلام و حجج اسلام مرجع تقلیدشیه اسامی بیست نفر از علما که دارای صفات مذکوره باشند هرکلی بمجلس شورای ملی بنمایند پنج نفر از آنها را

بایشتر بهقتضای عصر اهضای بمجلس شورای ملی بالانفاق یا بحکم فرعه تمین نمود بست عضویت بشناسند تا موادیکه در مجلس عنوان میشود بدقت مذاکره و غوررسی نموده هر یک از آن مواد منونه که مخالفه با قواعد مقدسه اسلام داشته باشد طرح ورد نمایند که عنوان قانونیت پیدا نهند و رای این هیئت علمای در این باب مطاع و متبع خواهد بود و این ماده تا زمان ظهور حضرت حجت عصر عجل الله فرجه تغییر پذیر نخواهد بود

اصل سیم — حدود مملکت ایران و ایالات و ولایات و بلوکات آن تغییر پذیر نیست مگر بدوجب قانون (اصل چهارم پای تخت ایران طهران است)

اصل پنجم — الوان رسمی بیرق ایران سبز و سفید و سرخ و علامت شیر و خورشید است

اصل ششم — جان و مال اتباع خارجه مقیمین خالق ایران مامون و محفوظ است مگر در موادیکه قوانین مملکتی استثناء میکنند

اصل هفتم — اساس مشروطیت جزء و کلا تعطیل بردار نیست

(حقوق ملت ایران)

اصل هشتم — اهالی مملکت ایران در مقابل قانون دولتی متساوی الحقوق خواهند بود

اصل نهم — افراد مردم از حیث جان و مال و مسکن و شرف محفوظ و مصون از هر نوع تعرض هستند و تعرض احدی نمیتوان شد مگر بحکم و ترتیبیکه قوانین مملکت معین می نماید

اصل دهم — غیر از مواقع ارتکاب جنحه و جنایات و تصصیرات عمدیه هیچکس را نمیتوان فوراً دستگیر نمود مگر بحکم کتبی رئیس محکمه عدلیه بر طبق قانون و در آنصورت نیز باید کتبه مقصر فوراً یا منتسب در نظری بیست و چهار ساعت باو اعلام و اشتهار شود

اصل یازدهم — هیچکس را نمیتوان از محکمه که باید در باره او حکم کند منصرف کرده مجبوراً بمحکمه دیگر رجوع دهند

اصل دوازدهم — حکم و اجرای هیچ مجازاتی نمیشود مگر بدوجب قانون

اصل سیزدهم — منزل و خانه هر کس در حفظ و امان است در هیچ سگنی سهرانه نمیتوان داخل شد مگر بحکم و ترتیبیکه قانون مقرر نموده

اصل چهاردهم — هیچیک از ایرانیان را نمیتوان نفی بلد یا منع از اقامت در محلی یا سببور باقامت محل معینی نمود مگر در مواردیکه قانون تصریح میکند

اصل پانزدهم — هیچ ملکی را از تصرف صاحب ملك نمیتوان بیرون کرد مگر با مجوز شرعی و آن نیز پس از تعیین و تادیبه قیمت عادلانه است

اصل شانزدهم — ضبط املاك و اموال مردم بعنوان مجازات و سیاحت ممنوع است مگر بحکم قانون
اصل هجدهم — سلب تسلط مالکین و متصرفین از املاك و اموال متصرفه ایشان بغير عنوان که باشد ممنوع است مگر بحکم قانون

اصل هیجدهم — تحصیل و تعلیم علوم و معارف و صنایع آزاد است مگر آنکه شرعاً ممنوع باشد
اصل نوزدهم — تاسیس مدارس مخارج دولتی و ملتی و تحصیل اجباری باید مطابق قانون وزارت علوم و معارف مقرر شود و تمام مدارس و مکاتب باید در تحت ریاست عالی و مراقبت وزارت علوم و معارف باشد

اصل بیستم — عامه مطبوعات غیر از کتب ضلال مواد مضره بدین مبین آزاد و متمیزی در آنها ممنوع است ولی هرگاه چیزی مخالف قانون مطبوعات در آنها مشاهده شود نشر دهنده یا نویسنده بر طبق قانون مطبوعات مجازات میشود مگر نویسنده معرووف و مقیم ایران باشد و اشروط تابع و توزیع از تعرض مصون هستند

اصل بیست و یکم — انجمنها و اجتماعاتیکه مولد فتنه دینی و دنیوی و مداخل بنظم نباشند در تمام مملکت آزاد است ولی مجتهدین با خود اصلاح نباید داشته باشند و ترتیباتی را که قانون در اینخصوص مقرر میکند باید متابعت نمایند اجتماعات در شوارع و میدانهای عمومی هم باید تابع قوانین نظمی باشند

اصل بیست و دویم — مراسلات پستی کلیه محفوظ و از ضبط و کشف مصون است مگر در مواردیکه قانون استثناء میکند

اصل بیست و سیم — افشا یا توقیف مخابرات تلگرافی بدون اجازه صاحب تلگرافی ممنوع است مگر در مواردیکه قانون معین میکند

اصل بیست و چهارم — اتباع خارجه میتوانند قبول تبعیت ایران را بنمایند قبول و بقای آنها بر تبعیت و حلع آنها از تبعیت بموجب قانون جدا گانه است

اصل بیست و پنجم — تعرض بمامورین دیوانی در تقصیرات راجعه بمشاغل آنها محتاج بتحصیل اجازه نیست مگر در حق وزراء که رعایت قوانین مخصوصه در این باب باید بشود

قوای مملکت

اصل بیست و ششم — قوای مملکت ناشی از ملت است طریقه استعمال آن قوا را قانون اساسی معین

می نماید

اصل بیست و هفتم — قوای مملکت سه شعبه تجزیه میشود

اول — قوه مقننه که مخصوص است بوضع و تهنذیب قوانین و این قوه ناشی میشود از اعلیحضرت شاهنشاهی و مجلس شورای ملی و مجلس سنا و هر يك از این سه منشأ حق انشاء قانون را دارد ولی استمرار آن موقوف است بعدم مخالفت با موازین شرعی و تصویب مجلسین و توشیح بسمعه همایونی لکن وضع و تصویب قوانین راجعه بدخل و خرج مملکت از مختصات مجلس شورای ملی است شرح و تفسیر قوانین از وظایف مختصه مجلس شورای ملی است

دویم — قوه قضائیه و حکمیه که عبارت است از تمیز حقوق و این قوه مخصوص است بمحاکم شرعیه در شرعیات و بمحاکم عدلیه در عرفیات

سیم — قوه اجرائیه که مخصوص پادشاه است یعنی قوانین و احکام بتوسط وزراء و مأمورین دولت بنام نامی اعلیحضرت همایونی اجرا می شود بقریبی که قانون معین می کند

اصل بیست و هشتم — قوای ثلث مزبوره همیشه از یکدیگر ممتاز و منفصل خواهد بود

اصل بیست و نهم — منافع مخصوصه هر ایالت و ولایت و بلوک بتصویب انجمنهای ایالتی و ولایتی بموجب قوانین مخصوصه آن مرتب و تدوین میشود

حقوق اعضای مجالس

اصل سی ام — وکلای مجلس شورای ملی و مجلس سنا از طرفی تمام ملت و کالت دارند نه فقط از طرفی طبقات مردم یا ایالات و ولایات و بلوکاتیکه آنها را انتخاب نموده اند

اصل سی و یکم — يك نفر نمیتواند در زمان واحد عضویت هر دو مجلس را دارا باشد

اصل سی و دویم — چنانچه یکی از وکلا در ادارات دولتی موظفاً مستخدم بشود از عضویت مجلس منفصل میشود و مجدداً عضویت او در مجلس موقوف باستمفای از شغل دولتی و انتخاب از طرفی ملت خواهد بود

اصل سی و سیم — هر يك از مجلسین حق تحقیق و تفحص در هر امری از امور مملکتی دارند

اصل سی و چهارم — مذاکرات مجلس سنا در مدت انفصال مجلس شورای ملی بی نتیجه است

حقوق سلطنت ایران

اصل سی و پنجم — سلطنت ودیعه ایست که

(بوهیت الهی) از طرف ملت بشخص پادشاه مفوض شده

اصل سی و ششم — سلطنت مشروطه ایران در شخص اعلیحضرت شاهنشاهی السلطان محمد علی شاه قاجار ادا لله سلطنته واعقاب ایشان نسلا بعد نسل برقرار خواهد بود
اصل سی و هفتم — ولایت عهد در صورت تعدد اولاد به پسر اکبر پادشاه که مادرش ایرانی الاصل و شاهزاده باشد میرسد و در صورتیکه برای پادشاه اولاد ذکور نباشد اکتبر خاندان سلطنت با رعایت الاقرب فالاقرب برتبه ولایت عهد نائل میشود و هرگاه در صورت مفروضه فوق اولاد ذکوری رای پادشاه بوجود آید حق ولایت عهد باو خواهد رسید

اصل سی و هشتم — در موقع انتقال سلطنت ولیمهد وقتی میتواند شخصا اورا سلطنت را متصدی شود که سن او به سجد سال بالغ باشد چنانچه باین سن نرسیده باشد با تصویب هیئت مجتومه مجلس شورای ملی و مجلس سنا قایم السلطنه برای او انتخاب خواهد شد تا هیجده سالگی را بالغ شود

اصل سی و نهم — هیچ پادشاهی بر تخت سلطنت نمی تواند جلوس کند مگر اینکه قبل از تاجگذاری در مجلس شورای ملی حاضر شود با حضور اعضاء مجلس شورای ملی و مجلس سنا و هیئت وزراء قرار ذیل قسم یاد نماید

من خداوند قادر متعال را گواہ گرفته بکلام الهی جید و پانچه ترد خدا محترم است قسم یاد میکنم که تمام هم خود را مصروف حفظ استقلال ایران نموده حدود مملکت و حقوق ملت را محفوظ و محروس بدارم قانون اساسی مشروطیت ایرانرا تکمیل و بر طبق آن و قوانین مقررہ سلطنت نمایم و در قروبح مذهب جمعری اثنی عشری سعی و کوشش نمایم و در تمام اعمال و افعال خداوند عز شانه را حاضر و ناظر دانسته نظوری جز سعادت و عظمت دولت و ملت ایران ندانم باشم و از خداوند مستعان در خدمت بترقی ایران توفیق میطلبم و از ارواح طیبه اولیای اسلام استمداد میکنم

اصل چهارم — همین طور شخصی که نیابت سلطنت منتخب میشود نمی تواند متصدی این امر شود مگر اینکه قسم مزبور فوق رایاد نموده باشد

اصل چهارم و یکم در موقع رحلت پادشاه مجلس شورای ملی و مجلس سنا لزوماً منعقد خواهد شد و انعقاد مجلسین زیاده از دهر روز بعد از فوت پادشاه نباید بتمویق بیفتد
اصل چهارم و دوم — هرگاه دوره وکالت وکلای هر دو یا یکی از مجلسین در زمان حیات پادشاه منقضی شده باشد و وکلای جدید در موقع رحلت پادشاه هنوز معین نشده باشند وکلای سابق حاضر و مجلسین منعقد

میشود

اصل چهارم و سیم — شخص پادشاه نمیتواند بدون تصویب و رضای مجلس شورای ملی و مجلس سنا متصدی امور مملکت دیگری شود
اصل چهارم و چهارم — شخص پادشاه از مسئولیت مبری است وزراء دولت در هرگونه امور مسئول مجلسین هستند

اصل چهارم و پنجم — کلیه قوانین و دستخطهای پادشاه در امور مملکتی وقتی اجرا میشود که با رضای وزیر مسئول رسیده باشد و مسئول صحت مدلول آن فرمان و دستخط همان وزیر است
اصل چهارم و ششم — عزل و نصب وزراء بموجب فرمان همایون پادشاه است

اصل چهارم و هفتم — اعطای درجات نظامی و نشان و امتیازات افتخاری با مراعات قانون مختص شخص پادشاه است

اصل چهارم و هشتم — انتخاب مامورین رئیس دوائر دولتی از داخله و خارجه با تصویب وزیر مسئول از حقوق پادشاه است مگر در مواعیدیکه قانون استثنا نموده باشد ولی تعیین سایر مامورین راجع بپادشاه نیست مگر در مواردیکه قانون تصریح میکند

اصل چهارم و نهم — صدور فرامین و احکام برای اجرای قوانین از حقوق پادشاه است بدون اینکه هرگز اجرای آن قوانین را تمویق یا توقیف نماید

اصل پنجاهم — فرمانفرمایی کل فزون بری و بحری با شخص پادشاه است

اصل پنجاه و یکم — اعلان جنگ و عقد صلح با پادشاه است
اصل پنجاه و دوم — عهده نامه هائیکه مطابق با اصل ۲۳ قانون اساسی مورخه چهار دهم ذی القعدة ۱۳۲۳ استتار آنها لازم باشد بعد از رفع محذور همینکه منافع و امنیت مملکتی اقتضا نمود با توضیحات لازمه باید از طرف پادشاه بمجلس شورای ملی و سنا اظهار شود
اصل پنجاه و سیم — فصول مخفیة هیچ عهد نامه مبطل فصول آشکار آن عهد نامه نخواهد بود

اصل پنجاه و چهارم — پادشاه میتواند مجلس شورای ملی و مجلس سنا را بطور فوق العاده امر بانعقاد فرمایند
اصل پنجاه و پنجم — ضرب سکه با موافقت قانون بنام پادشاه است

اصل پنجاه و ششم — مخارج و مصارف دستگاه سلطنتی باید قانونا معین باشد
اصل پنجاه و هفتم — اختیارات و اقتدارات سلطنتی فقط همان است که در قوانین مشروطیت حاضره تصریح شده

راجع بوزراء

اصل پنجاه و هشتم — هیچکس نمیتواند به مقام وزارت برسد مگر آنکه مسلمان و ایرانی الاصل و تبعه ایران باشد

اصل پنجاه و نهم — شاهزادگان طبقه اولی یعنی پسر و برادر و عموی پادشاه عصر نمیتوانند بوزارت منتخب شوند

اصل شصتم — وزراء مسئول مجلسین هستند و در هر مورد که از طرف یکی از مجلسین احضار شوند باید حاضر گردند و نسبت باوریکه محول بانها است حدود مسئولیت خود را منظور دارند

اصل شصت و یکم — وزراء علاوه بر اینکه بتنهائی مسئول مشاغل مختصه وزارت خود هستند بمسئولت اتقاق نیز در کابینات امور در مقابل مجلسین مسئول و ضامن اعمال یکدیگرند

اصل شصت و دویم — عده وزراء را بر حسب اقتضا قانون معین خواهد کرد

اصل شصت و سیم — لقب وزارت افتخاری بکسی موقوفی است

اصل شصت و چهارم — وزرا نمیتوانند احکام شاه و یا کتبی پادشاه را مستمسک قرار داده سلب مسئولیت از خودشان بنمایند

اصل شصت و پنجم — مجلس شورای ملی یا سنا میتواند وزراء را در تحت مؤاخذه و محاکمه در آورند
اصل شصت و هشتم — مسئولیت وزرا و سیاستور را که راجع بانها میشود قانون معین خواهد نمود

اصل شصت و نهم — در صورتیکه مجلس شورای ملی یا مجلس سنا با اکثریت تامه عدم رضایت خود را از هیئت وزراء یا وزیری اظهار نمایند آن هیئت یا آن وزیر از مقام وزارت منزل میشود

اصل شصت و دهم — وزرا موظفا نمیتوانند خدمت دیگر غیر از شغل خودشان در عهده گیرند

اصل شصت و یازدهم — مجلس شورای ملی یا مجلس سنا تقصیر وزراء را در محضر دیوانخانه تمیز عنوان خواهند نمود و دیوانخانه مزبور با حضور تمام اعضاء مجلس محاکمات دائره خود محاکمه خواهد کرد مگر وقتیکه بموجب قانون اتهام و اقامه دعوی از دائره ادارات دولتی مرجوعه بشخص وزیر خارج و راجع بخود وزیر باشد

تنبيه — مادامیکه محکمه تمیز تشکیل نیافته است هیئتی منتخب از اعضاء مجلسین بده مفاوی نائب مناب محکمه تمیز خواهد شد

اصل هفتادم — تعیین تقصیر و مجازات وارده بوزراء در موقعیکه مورد اتهام مجلس شورای ملی یا مجلس سنا شوند و یا در امور اداره خود دوچار اتهامات

شخصی مدعیان کردند منوط بقانون مخصوص خواهد بود

اقتدارات محاکمات

اصل هفتاد و یکم — دیوان عدالت عظمی و محاکم عدلیه مرجع رسمی نظامات عمومی هستند و قضاوت در امور شرعیه با عدول مجتهدین جامع الشرایط است

اصل هفتاد و دویم — منازعات راجعه بحقوق سیاسیه مربوط بمحاکم عدلیه است مگر در مواقیکه قانون استثنائ نماید اصل هفتاد و سیم — تعیین محاکم عرفیه منوط بحکم قانون است و کسی نمیتواند بهرچ اسم و رسم محکمه بر خلاف مقررات قانون تشکیل نماید

اصل هفتاد و چهارم — هیچ محکمه ممکن نیست منعقد گردد مگر بحکم قانون

اصل هفتاد و پنجم — در تمام مملکت فقط يك دیوانخانه تمیز برای امور عرفیه دایر خواهد بود و آن هم در شهر ریاست و این دیوانخانه تمیز در هیچ محاکمه ابتداء رسیدگی نمیکند مگر در محاکماتیکه راجع بوزرا باشد
اصل هفتاد و ششم — انعقاد کتبه محاکمات علنی است مگر آنکه ثلثی بودن آن مغل نظم یا منفی عصمت باشد در اینصورت لزوم اخبار محاکمه اعلام می نماید

اصل هفتاد و هفتم — در ماده تقصیرات سیاسیه و مطبوعات چنانچه مجرمانه بودن محاکمه صلاح باشد باید باتفاق جمیع اعضاء محکمه بشود

اصل هفتاد و هشتم — احکام صادره از محاکم باید مدلل و موجبه و محتوی اصول قانونیه که بر طبق آنها حکم صادر شده است بوده و علنا قرائت شود

اصل هفتاد و نهم — در مواد تقصیرات سیاسیه و مطبوعات هیئت منصفین در محاکم حاضر خواهند بود
اصل هشتماد — رؤسا و اعضاء محاکم عدلیه بترتیبی که قانون عدلیه معین میکند منتخب و بموجب فرمان همیونی منصوب میشوند

اصل هشتماد و یکم — هیچ حاکم محکمه عدلیه را نمیتوان از شغل خود وقتاً یا دائماً بدون محاکمه وثبوت تقصیر تقبیر داد مگر آنکه خودش استعفا نماید
اصل هشتماد و دویم — تبدیل مأموریت حاکم محکمه عدلیه نمیشود مگر بر رضای خود او

اصل هشتماد و سیم — تعیین شخص مدعی عموم باتصویب حاکم شرع در عهده پادشاه است

اصل هشتماد و چهارم — مقرری اعضاء محاکم عدلیه بموجب قانون معین خواهد شد

اصل هشتماد و پنجم — رؤسای محاکم عدلیه نمیتوانند قبول خدمات بهوظفه دولتی را بنمایند مگر آنکه آن خدمت را مجاناً بر عهده گیرند و مخالف قانون هم نباشد

اصل هشتماد و ششم — در هر کرسی ایالتی يك محکمه استثنائی برای امور عدلیه مقرر خواهد شد بترتیبی که

در قوانین عدلیه مصر است

اصل هشادوهفتم — محاکم نظامی موافق قوانین مخصوصه در تمام مملکت تأسیس خواهد شد
اصل هشادوهشتم — حکمیت منازعه در حدود ادارات و مشاغل دولتی بموجب مقررات قانون بمحکمه تمیز راجع است

اصل هشادونهم — دیوانخانه عدلیه و محکمهها وقتی احکام و نظامنامههای عمومی و ایالتی و ولایتی و بلدی را مجری خواهند داشت که آنها مطابق بقانون باشند

در خصوص انجمنهای ایالتی و ولایتی

اصل نودم — در تمام ممالک محروسه انجمنهای ایالتی و ولایتی بموجب نظامنامه مخصوص مرتب میشود و قوانین اساسیه آن انجمنها از این قرار است
اصل نودویکم — اعضاء انجمنهای ایالتی و ولایتی بلاواسطه از طرف اهالی انتخاب میشوند مطابق نظامنامه انجمنهای ایالتی و ولایتی
اصل نودودوم — انجمنهای ایالتی و ولایتی اختیار نظارت تامه در اصوات راجعه بمنافع عامه دارند با رعایت حدود قوانین مقرر

اصل نودوسیم — صورت خرج و دخل ایالات و ولایات از هر قبیل بتوسط انجمنهای ایالتی و ولایتی طبع و نشر میشود

در خصوص مالیه

اصل نود و چهارم — هیچ قسم مالیات بر قرار نمیشود مگر محکم قانون

اصل نود و پنجم — مواردی را که ازدادن مالیات معافی توانند شد قانون مشخص خواهد نمود

اصل نود و ششم — میزان مالیات را همه ساله مجلس شورایی ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود

اصل نود و هفتم — در مواد مالیاتی هیچ تفاوت و امتیازی فیما بین افراد ملت گذارده نخواهد شد

اصل نود و هشتم — تخفیر و معافیت از مالیات منوط بقانون مخصوص است

اصل نود و نهم — غیر از موافیکه قانون صراحة مستثنی میدارد بهیچ عنوان از اهالی چیزی مطالبه نمیشود مگر باسم مالیات مملکتی و ایالتی و ولایتی و بلدی

اصل نهم — هیچ مرسوم و انعامی بخزینه دولت حوله نمیشود مگر بموجب قانون

اصل دهم و یکم — اعضاء دیوان محاسبات را مجلس شورای ملی برای مدتیکه بموجب قانون مقرر میشود تعیین خواهد نمود

اصل صد و دوم — دیوان محاسبات مأمور به معاینه و تفکیک محاسبات اداره مالیه و تفریح حساب کلبه محاسبین خزانه است و مخصوصاً مواظب است که

هیچ يك از فقرات مخارج معینه در بودجه از میزان مقرر تجاوز ننموده تغییر و تبدیل نپذیرد و هر وجهی در محل خود بمصرفی برسد و همچنین معاینه و تفکیک محاسبیه مختلفه کلبه ادارات دولتی را نموده اوراق سند خرج محاسبات را جمع آوری خواهد کرد و صورت کلبه محاسبات مملکتی را باید باضمام ملاحظات خود تسلیم مجلس شورای ملی نماید
اصل صد و سیم — ترتیب و تنظیم اداره این دیوان بموجب قانون است

قشون

اصل صد و چهارم — ترتیب گرفتن قشون را قانون معین مینماید تکالیف و حقوق اهل نظام و ترفی در مناصب بموجب قانون است

اصل صد و پنجم — مخارج نظامی هر ساله از طرف مجلس شورای ملی تصویب میشود

اصل صد و ششم — هیچ قشون نظامی خارجه بخدمت دولت قبول نمیشود و در نقطه از قاط مملکت نمیتواند اقامت و یا عبور کند مگر بموجب قانون

اصل صد و هفتم — حقوق و مناصب و شئون اهل نظام سلب نمیشود مگر بموجب قانون

سواد دستخط مبارک هایونی

(بسمه تبارک و تعالی)

متمم نظامنامه اساسی ملاحظه شد تماماً صحیح است و شخص همیون مانثالله حافظ و ناصر کلبه آن خواجه بود اعقاب و اولاد ما هم اشالله مقوی این اصول و اساس مقدس خواهند بود ۲۹ شعبان قوی ثیل ۱۳۲۵

(در قصر سلطنتی طهران)

اعلان ذیل بتوسط عازمه عبدالله میرزا عکاس مخصوص همیونی اداره رسیده و المعهده علیه

و بمقتضای این اعلان غیر از ما که اجزای مخصوص گرفته ایم احدی حق طبع ندارد

اعلان

(از طرف مجلس مقدس شورای ملی)

چون قانون اساسی بانتمام رسیده و بصحة هایونی خلد الله ملکه موضح گشته و گراور و طبع رفته است انحصار فروش آن مختص بدفتر مجلس شورای

ملی است این است که لزوماً اعلان میشود که هر نسخه از آن که بدون مهر دفتر بفروش رفته باشد و در دست احدی دیده شود ضبط خواهد شد

(حسن الحسین الکاشانی)